

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 605
van **BRECHT WARNEZ**
datum: 10 juni 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijs - Welzijn en welbevinden personeel

Werken aan welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen loont. Het heeft een positief effect op de gezondheid en het zelfvertrouwen van het personeel, leerlingen, studenten en cursisten. Ze kunnen beter met stress omgaan, hebben meer energie en worden minder ziek.

Besturen van instellingen zijn niet alleen werkgever, zij moeten ook oog hebben voor het welzijn en welbevinden van hun leerlingen, studenten en cursisten. Ook die staan immers bloot aan verschillende risico's.

De regelgeving is echter complex. Om onderwijsinstellingen te ondersteunen, heeft de Vlaamse overheid een beleidsplan gemaakt. Het 'Beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen' staat ter beschikking van de instellingen.

De welzijnsregelgeving verplicht om het personeel te informeren en te betrekken. Bouwen aan een beleid en vernieuwingen kan enkel slagen als er op alle niveaus van de onderwijsinstelling bereidheid is om eraan te werken en ieder zich bewust is van zijn rol in het beleidsproces. Verandering van het instellingsklimaat kan er alleen komen als de hele gemeenschap (leerlingen, studenten, cursisten, onderwijzend korps, ondersteunend personeel, instellingsdirectie, ouders) zich inzet voor de ontwikkeling en toepassing van maatregelen.

Als het personeelslid zelf niet in staat is het probleem op te lossen, kan hij iemand vragen om te bemiddelen. Vanuit de welzijnsregelgeving worden een aantal figuren hiervoor naar voren geschoven om te bemiddelen, namelijk de directie, de eventuele vertrouwenspersoon en de preventieadviseur psychosociale aspecten.

Om zicht te krijgen op dit facet van het onderwijsbeleid en de impact op het preventieve beleid leg ik de minister onderstaande vragen voor over enkele aspecten van psychosociaal welzijn van het personeel.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal situaties van feiten van geweld, het aantal situaties van pesterijen en het aantal situaties van ongewenst seksueel gedrag? Bij hoeveel van die drie situaties werd in psychologische ondersteuning voorzien in geval van geweld door derden? Graag een overzicht per (school)jaar van de voorbije tien jaar per onderwijsniveau en per provincie.

2. Psychosociaal welzijn heeft een nauw verband met ziekteverzuim. In het kader van het lerarentekort is dit punt erg belangrijk.

Heeft de minister zicht op de actuele cijfers rond ziekteverzuim door onderwijspersoneel, per onderwijsniveau, per provincie, per (school)jaar over de voorbije tien jaar?

3. Heeft de minister concrete plannen om het psychosociaal welzijn van het onderwijspersoneel te verbeteren en het ziekteverzuim terug te dringen? Graag een overzicht per onderwijsniveau met bijhorende budgetten en timing van deze maatregelen.
4. Heeft de minister er zicht op hoeveel keer een personeelslid een bemiddelaar vroeg? Indien ja, kan de minister dan een overzicht van de voorbije vijf (school)jaren per onderwijsniveau bezorgen met hierbij aangegeven welke persoon gekozen werd: directie, de eventuele vertrouwenspersoon of de preventieadviseur psychosociale aspecten?
5. Er wordt aan de onderwijsinstellingen gevraagd een dynamisch risicobeheersingssysteem toe te passen om het preventiebeleid systematisch te maken.

Heeft de minister zicht op de evaluatie van deze actieplannen? Wat zijn de algemene effecten op de personeelssituatie? Kan hij aangeven hoe de effecten van dit beleid gevolgd worden door de Vlaamse overheid en wat de effecten zijn op het beleid van de minister?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 605 van 10 juni 2020

van **BRECHT WARNEZ**

1. Ik verwijs naar SV 328 (03/02/2020) en SV 331 (03/02/2020) die beiden het thema van o.a. ongewenst gedrag behandelen.
Onze schoolbesturen zijn net als alle andere werkgevers verplicht om een register van agressie bij te houden. Dit moet hen in staat stellen om gepast te reageren en zelfs te anticiperen op onrechtmatige gedragingen van derden. Dit register wordt bijgehouden door de vertrouwenspersoon of door de interne preventieadviseur als de organisatie geen vertrouwenspersoon aanstelde. Scholen registreren dergelijke informatie niet bij de onderwijsadministratie. Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om gepast en ad rem te handelen. Bij confrontatie met een melding, vermoeden of vaststelling van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of misbruik, is het CLB het eerste aanspreekpunt van de school. De school schakelt de politie in.
2. Ik verwijs naar het rapport *Afwezigheid wegens ziekte Vlaams onderwijspersoneel* dat het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) jaarlijks publiceert. De Vlaamse volksvertegenwoordiger kan dit rapport, en de voorbije jaargangen, raadplegen op de website van het Agentschap: <https://www.agodi.be/publicaties-afwezigheid-wegens-ziekte-vlaamse-onderwijspersoneel>.
3. Ik ben zeer begaan met het welzijn en de gezondheid van het onderwijspersoneel. Daarom ondersteunen we als overheid onderwijsinstellingen bij het voeren van een psychosociaal welzijnsbeleid. Zo organiseren wij onder meer gratis opleidingen voor actoren die daarbij een essentiële rol spelen in de onderwijstelling.
Het Departement Onderwijs en Vorming organiseerde de afgelopen jaren opleidingen voor in totaal al 400 vertrouwenspersonen en supervisies voor 80 vertrouwenspersonen.
In 2019 boden we schoolbesturen en schoolleiders voor het eerst een gratis supervisietraject psychosociaal welzijnsbeleid aan. Die opleidingen waren steeds bijzonder snel volzet en kregen telkens een positieve beoordeling.
We gaan die opleidingen in het najaar van 2020 en in het voorjaar van 2021 verder zetten.

Bovendien organiseert de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg in 2020 cursussen agressiepreventie. Die cursussen staan open voor leden van schoolteams, in totaal 20 personeelsleden uit onderwijs (10 uit het basisonderwijs en 10 uit het secundair onderwijs).

Als overheid informeren we zowel directies en onderwijspersoneel geregeld over psychosociale risico's via onder meer de [website van het ministerie van Onderwijs en Vorming](#). Daar is ook een [Beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen](#) terug te vinden waarmee we onderwijsinstellingen ondersteunen met informatie en tips voor het omgaan met psychosociale risico's.

Ik wil nog eens benadrukken dat we als overheid kunnen faciliteren, ondersteunen en informeren, maar dat de schoolbesturen en de schoolleiders concreet vorm geven aan het personeels- en gezondheidsbeleid. Ze kunnen het welzijn en welbevinden van alle betrokkenen in onderwijs best bevorderen via een integraal en schoolbreed beleid.

4. De bemiddeling gebeurt op het niveau van de onderwijsinstellingen. Zij registreren dergelijke informatie niet bij de onderwijsadministratie. Het is de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur als werkgever en de taak van de directie als lid van de hiërarchische lijn om vanuit de welzijnswetgeving en vanuit een goed personeelsbeleid bij individuele problemen te luisteren naar het onderwijspersoneel en hen te informeren over de mogelijkheden die bestaan voor het oplossen van hun problemen.

De interne dienst voor preventie en bescherming op het werk is wettelijk verplicht om een jaarverslag op te maken van de activiteiten van het voorbije werkjaar. Met dat verslag krijgt het schoolbestuur (werkgever) en het welzijnscomité een goed overzicht van de werking van de preventiedienst.

De vertrouwenspersoon is bevoegd voor alle psychosociale risico's op het werk, maar dan enkel voor wat het informele luik betreft. De vertrouwenspersoon deelt minstens eenmaal per jaar aan de preventieadviseur psychosociale aspecten schriftelijk de gegevens mee van de door hem behandelde incidenten die zich bij herhaling hebben voorgedaan. Hij verstrekt aan de preventieadviseur van de interne dienst de anonieme gegevens die hem toelaten het jaarverslag van de interne dienst op te stellen. Hij houdt het register van feiten van derden bij. De preventieadviseur psychosociale aspecten is bevoegd voor het geheel van de psychosociale risico's op het werk, zowel wat het informele als het formele luik betreft. Hij deelt aan de preventieadviseur van de interne dienst de anonieme gegevens mee zodat hij het jaarverslag van de interne dienst kan opstellen. Hij kan eveneens het register van derden bijhouden.

5. Het dynamisch risicobeheersingssysteem vindt zijn uitdrukking in een globaal preventieplan dat het schoolbestuur (werkgever) opstelt in overleg met schoolleiders (hiërarchische lijn) en de diensten voor preventie en bescherming op het werk. Het wordt vastgesteld voor een termijn van vijf jaar. Dit plan geeft een concrete omschrijving van de resultaten van de risicoanalyse, van de prioritaire doelstellingen en de activiteiten die moeten worden verricht om die doelstellingen te bereiken. Daarbij wordt tevens beschreven welke middelen er worden gebruikt en wat de opdrachten en verplichtingen zijn van alle betrokken personen. Bovendien moeten onderwijsinstellingen op dezelfde wijze een jaarlijks actieplan opstellen.

De evaluatie van de actieplannen gebeurt op het niveau van de onderwijsinstellingen. Zij registreren dergelijke informatie niet bij de onderwijsadministratie. Die plannen worden besproken binnen het welzijnscomité dat moet toezien op de uitvoering en, zo nodig, op de aanpassing ervan. Het comité moet ook de impact van de gevoerde acties en de doorgevoerde wijzigingen opvolgen en het speelt een belangrijke rol in de monitoring van de genomen maatregelen.